

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

også delvis andre. Men visse lighedspunkter er der. Dansk erhvervsliv er i dag organiseret i en sådan grad, at man kan fristes til at sige, at laugsvæsenet er genopstået i moderne skikkelse. Vi savner en fuldstændig oversigt over konkurrencebegrænsningernes udbredelse i dansk erhvervsliv, idet trustkommissionen endnu ikke har kunnet afslutte sine undersøgelser heraf. Men de oplysninger, der allerede foreligger i kommissionens hidtidige betænkninger og i pris-kontrolrådets register for prisaftaler m. v., viser klart, at monopolisering og konkurrencebegrænsning er vidt udbredt.

Der er glædeligvis her i landet en voksende erkendelse af, at monopol og konkurrencebegrænsning i erhvervslivet rummer vigtige samfundsproblemer og kræver offentlig kontrol til forhindring af misbrug. Også her i tinget er der givet principiel tilslutning hertil fra samtlige politiske partier under tidligere prislovsdrøftelser. Målet er vi altså alle enige om, og det er mit håb, at der ligeledes skal kunne tilvejebringes enighed på bredest mulig basis om midlerne til at nå målet. Inden jeg går nærmere ind på lovforslaget, som repræsenterer midlerne, vil jeg imidlertid gerne fremsætte nogle bemærkninger om målet.

Målet må være at værne erhvervslivet mod at blive bundet og bastet af aftaler, kvoteringsystemer og faste avancer. Gennem den størst mulige adgang til fri erhvervsudøvelse for den enkelte, mulighed for ungdommen til at vinde indpas, værne man samtidig forbrugerne mod urimeligt høje priser og slette varekvaliteter.

Skal initiativ og foretagsomhed have mulighed for at udfolde sig, må der søges skabt garantier for, at monopoler og truste ikke ved urimelige metoder hindrer andre i at drive erhverv. Det må være et mål for lovgivningen at sikre den frie erhvervsudøvelse, således at adgangen til erhverv ikke unødigt hindres, og således at konkurrencen udspiller sig under lige vilkår. Et erhvervsliv, som er indspundet i aftaler og monopoler, forfalder let til stagnation. Vi har i dag måske mere end nogensinde tidligere brug for et erhvervsliv, der er vågent overfor nye ideer, parat til at bryde nye veje, interesseret og tilskyndet til stadige forbedringer. Kun herigennem kan befolkningens leve-

vilkår bedres, og kun herved kan dansk erhvervsliv gøre sig håb om at kunne hævde sig overfor udlandet. Jeg vil også gerne understrege hensynet til forbrugerne. Forbrugerne har krav på at blive beskyttet mod, at konkurrencebegrænsning og monopolisering fører til urimeligt høje priser og avancer.

Forbrugerinteresserne er identiske med de bredest mulige samfundsinteresser. I samme omfang, vi kan holde priserne nede, hæver vi pengenes købekraft og forbedrer levestandarden.

Det er så ofte fremhævet, at der intet modsætningsforhold eksisterer mellem forbrugere og erhvervsinteresser. Jo bedre erhvervslivet arbejder, des bedre forsynes forbrugerne. Det er så sandt, som det er sagt, men i samme omfang, som erhvervslivet dirigeres gennem aftaler, truste og monopolbestemmelser, vil der opstå et modsætningsforhold mellem forbruger og erhverv. Prisaftaler, kvoteringsystemer og monopolbestemmelser har alle til formål at stille de pågældende i en stærkere position, end den frie konkurrence ville give dem. Hvadenten bestræbelserne fører til at mindske vareudbudet eller forhøje priserne, er disse bestræbelser rettet mod forbrugerne, mod samfundsinteresserne. Det er derfor, de skal bekæmpes; det er derfor, en lovgivning på disse områder er nødvendig.

Når tinget nu skal tage stilling til det lovforslag, som hermed lægges frem til drøftelse, står man for første gang i den situation, at der som grundlag foreligger en kommissionsbetænkning med en systematisk redegørelse for de ret indviklede spørgsmål, som en lovgivning om monopolkontrol rejser. Jeg vil gerne udtrykke min glæde over, at trustkommissionen efter folketingsudvalgets og ministeriets enstemmige opfordring påtog sig at fremsætte en sådan redegørelse for lovgivningsproblemerne.

De centrale bestemmelser, forslagets §§ 12 og 13, går ligesom i den gældende lovgivning og 1937-loven ud fra, at tilsynet principalt skal søge urimelige forhold bragt til ophør ved forhandling med de pågældende og, hvis dette ikke lykkes, subsidiært ved udstedelse af pålæg om ophævelse eller ændring af de kritiserede forhold. Der er i disse bestemmelser, der ligesom hidtil vil komme til at omfatte hovedparten af de fore-